

ALBINA

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespondenti a-i nostri, si d'adreeptul la Redactiune: Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde sunt a se adresa si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau speditura; câte vor fi nefracate, nu se vor primi, era ce anonime nu se vor publica.

Pentru auncie si alte comunicatiuni de interes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetirile se fac cu pretiu scadut. Pretiul timbrului este 50 cr. pentru una data, se antecipa. Speditura: Mariabhilf, Windmühlgasse Nr. 29. unde se primesc insertiuni,

trei ori in septemana: Mercuri a, si si Dominica, cand o oala intraga, numai diugetate, adica dupa momentul impregiurailor.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
Intreg	7 fl. a. v.
metate de an	4 " " "
ariu	2 " " "
pentru Romania si Strainetate:	
Intreg	15 fl. v. a.
metate de an	8 " " "
ariu	4 " " "

Viena 6/18 opt.

Publicam actul oficial prin care se incepe vietia constitutiunala in prolele supuse ministerului de stat. Romania au Bucovina intre acestea.

Diet'a Ungariei nu se conchiama data din causa colerei ce domnea in Pesta. Era de diet'a Transilvaniei se face pomenire, asiè convine mei de la putere. —

Fostii senatori imperiali nemtiesci s'au ieri a dou'a conferintia erasi in lui Skene. Acum'a numerul lor se marise. Decisiunile conferintiei (pre-neci se putea accepta altminte de data partita) sunt: 1) alipirea de conchiunea din faur; 2) pertratarea comuna a afacerilor comune, precum rediploma din optobre si patent'a den 3) intre marginile numite sunt gata reprimde schimbari in constitutiune; conchiamaarea deloc a senatului imperial.

Consecinta a acestei partite e intocmasi a dualistilor. Numai federalistii autonomistii se mai clatina cand si in principiile lor, si acest'a preoral mai ales la federalisti, se recereste schimbari pentru a-si indulea secele slavice macar, tacend despre popuratiuni ale monarhei. —

Scutle din strainetate sciu se spuna te despre starea sanitaria a Imperatori Napoleone, dar contradicerea lor e mare de cat se se pota constata adelul. —

Prusia purcede in provincie ane cu introducerea sistemii sale militare. Daca acest'a se va incetateni bine aici, puterea militara prusésca va inala grigi multe vecinilor. Aci cerca unii divul Imperatorului Napoleone care vorde in cerculariul lui Lavalette despre nesitate reorganisatiunei militare in ancia. Poporul franc nu e dedat a veninnaltiandu-se la primat in Europa a o alta putere. —

Dupa informatiunile ce „La Presse“ are din Roma, Santitatea Sa Papa e parte de cugetul a paresi etern'a cetatin casul retragerei trupelor francesci, vede ca regimul italian va observa nu tote despusetiunile conventiunei 15 sept. caici la din contra tote pole catolice ar ave interes de intrevede, si acest'a nu pote fi dorintia cabiului de Florentia. —

Cestiunea orientala, dupa tote preanele, se pune erasi la odihna. Daca parte seu alt'a ar fi potut innainta car in catva, de secur n'am duce lipde sciri casl acum'a. —

Caletori'a Domnitorului Romaniei la Constantinopole fu otarita pentru a de astadi. Diariile deduc de aci ca tratariile ministrilor s'au finit, si ca ceremonia (caletori'a) va face capecestiunei intregi. Atentiunea publica Romania scapa de o cauza, de care ocupau partitele pana acum'a in diatiune desclinita, si astfel cu totii siintrunf aptivitatea tota pentru inantarea cestiunilor interne, inadecina-

rea constitutiunei si a institutiunilor ei in inima poporului, suplinirea scaderilor ce usul le va indegeta acum'a in actul acest fundamentale de stat.

Acte oficiale.

Noi Francisc Josif Antau
din gratia lui Ddieu Imperat al Austriei etc. etc. etc. dam de seire si spre cunoscintia:

Dietele Boemiei, Galitiei si Lodomeriei cu Cracovia, Dalmatiei, Austriei den jos si din sus de Enns, Salisburgului, Stiriei, Carintiei, Carnioliei, Bucovinei, Moraviei, Silesiei, Tirol, Voralberg, Istriei, Goriti si Gradisca, apoi magistraturasiului Triestesunt conchiamate in locul legale de adunare pentru 19 noemvre a. c.

Dat in capitala si resiedintia Nostra Viena 14 optobre 1866.

Francisc Josif m. p.

Beleredi m/p.

La demandatiunea pre nalta:
Bernard cav. de Meyer m/p.

Maj. Sa Imperatul emise urmatoriul bilet pre nalt de mana:

Amate cancelare do curte Mailat! Intre sacrificiele ce Mi le impuse fatalul period de batalia decurs decurund, fu amanarea dietei unguresci unul den cele mai grele, pentru ca regularea definitiva a starilor constitutiunali in regatul Meu Ungaria si prin acest'a reinvierea aptivitatei constitutiunali in monarhia intraga se amana la timp neotarit.

Cu o bucurie atat mai via ved intru incheierea tratatului de pace posibilitatea de a conchiama diet'a unguresca ce prin resolutiunea Mea din 24 iuniu a. c. o amanasem pana la incheierea resbelului.

Estensiunea intristatoria ce luã epidemia care, spre cea mai mare dorere a Mea, domnesce in parte mare, mai ales in capitalele amatului Meu regat Ungaria, nu me lasa se otarasc inca acum'a terminul conchiamaarii; totusi ti-incredintiediu a face fora intardiare despusetiunile necesarie, pentru ca in casul daca relatiunile sanitare vor luã fatia mai favorabile, diet'a se-si pota incepe aptivitatea mult importanta in timpul cel mai scurt.

Te insarcin mai departe ca tuturor locuitorilor regatului Meu Ungaria, cari de vicia au prins arme pontru aperearea imperiului Meu amenintiat in esistintia, se li esprim cea mai sincera multiamita a Mea si reconoscintia cea mai calda pentru compatimirea ce gasira ostasii raniti din brav'a armata a Mea si din a bravorilor aliatii, in tote clasele poporatiunei.

Respetivii se fie ascurati ca implinind prin acest'a cea mai nobila detorintia a amarei deapropelui, totodata facura adeverata mangaiare inimei mele in superarea cea mult adanca.

Viena, 17 optobre 1866.

Francisc Josif m. p.

De langa Muresiu 15 opt. n. 1866.

Diu'a din 10 optovre a. c. pentru Lipoveni fu di bine venita. — Doi ospeti de rang inalt de odata se intalnira in opidul acest'a. — Un consiliariu de la locutienintia regung. Magnificentia sa dl C. Torcosiu emis in causa sanctatii, respective a colerii, — petrecut fiind de judele cercual al Radnei dl Georgiu Haica — trecu Muresiul la Lipova, unde cu prim'a ocaziune, cerceta oficiolatul protojudetial, inso nu afla nici o persoana, caici protojudele, jurasorul activsi cel titulariu esisera spre intimpinarea Ilustratii sale Comitului suprem Anton de Muranyi, ci afla numai un scrietoriu. benevol, de la care nu capeta respuns favorabil. — Consecinte mersu la oficiolatul opidan, unde afla numai pe alesul de la popor vice-notariul Georgiu Cojocariu, caruia acest titlu din partea Comitului nu se intari nici pana astadi, macar ca se facura repetite rugari de partea locuitor,

ritor, fiind ca e roman si este jurist absolut, acest'a la tote intrebarile Magnif. Sale facend indestul, spuse cumca pana in presinte numai 15 casuri de colera s'a intemplat. —

Al doilea ospete fu Ittea Sa A. de Muranyi comitele suprem al comitatului Temisiu, care dupa datina comitilor magiari veni petrecut de calareti tramisi de artistia comunala, si de aspirantii la ceva post.

Ajungend in orasiu, se incartira la reverendiss. d. protopop r. cat. unde si dormi preste nopte.

Prandiul s'a tienut la Spect. d. Michael Tormasi protojudele cercual, unde intre mai multi a-i lor, participa si d. Fogarasi, — la prandiu, convorbiri diverse, distractiuni placute, vinul a escelat! ca si'n tempul cholerii.

Catra 6 ore se visitara cancelariile notarului, intrand Ilustratiei Sa in ele intrebã de protocelele contributiunale, notariul opid. agral pre vice-notariul Cojocariu, era cand se audi acest nume, plecã Ilteea sa in sala adunarii. — In sala a frundierit protocolul judecatilor comunale, Tab. contributiunala B. si altele, dupa cateva vorbe spuse: bine. — Aci dorese a face atent pe on. public cetitoriu cumca tote protocelele se administrasera in limba magiara, nu cumva se se presupuna, ca densii ar fi patrioti rei!

Ilustrea Sa cerceta cancelaria orfanala, unde l'accepta tutorul orf. si scrietoriul Emericu Pop, care de la adunarea generala opidana a fost alungat din postul seu, manier'a magiarilor inse ajutara daun'a seracilor si orfanilor, sustienedu-l pre acest'a cu salariu din casa opidana.

Aducendu-se protocelele masei orfanale, prim'a ora se cautã protocolul statului pasiv, dupa acea cel activ, unde nu se afla alt'a, de cat —dupa cum se vorbia — numai sminte si de acestea, daca intrebide despre actele vre unei mase, nici frundia nu affi. — Pusetiunile se trebuiau se fie in statul activ, se afla in cel pasiv, scu vice versa. — Bilantia masei nici ca a esistat, cu un cuvent statul masei orfanale s'a affat in confusiune.

In scurt timp dupa acest'a spre a domoli superarea, fu Ilustritatea s'a intempinat de un conduct de 26. faclii cu musica, dinpartea societatii canteretice (fircese magiara) cu flamura magiara si serba, — caici flamura romana s'a pus subseane in sala comunala — desi intre conducatori a fost si un roman, inca nationalist dintra cei buni romani, Domnul D. — iertatiune! Asia sunt romanii lipoveni intre straini, despretiuesce pe al lor propriu adica: cu gur'a tote, er in fapta nemica. — Concretatiunii la conduct de faclii n'a fost pre multi, mai multi erau numai din curiositate, cu ocaziunea acest'a bineventã pe Ilustrea Sa candidatul ablegat Paul Iacabi, dara ce a vorbit, seugur scio, seugur le a priceput.

La acesta vorbire Ilustrea Sa a respuns cu esprosiuni dulei, care la noi romanii sunt tot atatea suvenirii amare, mai vertos de cand limba romana, numai in vetr'a focului in casa romanului e respectata. In 12 optovre diminetia o deputatiune din vro 20 persoane, cu un preot in frunte plecara la Ilustrea Sa, si i presentara multiamita convenita pentru ca multele plansori a le orfanilor luandu-le in consideratiune, a venit in persoana pentru a cerceta lucrul, unde s'a si convins, cumca plansorile facute, sunt drepte. — Cumca starea comisiunei orf. este deplolabila s'a convins dand promisiune ca cat de curund tota comisiunea orfanala o va direge.

Dara toti sunt de o panura, si nici un roman nu se afla intre ei, macar ca acolo sunt si multi bani ai romanilor. — Ilustritatea Sa in acesta di a primit diverse plansori, catra 10 ore visita spitalul opidan, dupa acea a cercetat pre reverend. d. protop. greco-or:

In urma acestor'a si-continua caletori'a catra Sistarovetiu spre acatã drumul proiectat de Paphazi; la gradina de petrecere asiã nu-

mita „ap'a acra“ s'a despartit, urand lipovenii: „se vieze Ilustritatea Sa multi ani!“

Unul dintre cei de fatia.

BUCOVINA.

De pre valea Siretului opt. 1866.

Organisareu noua a Consistoriului diecesan.

Cu cerculariul episcopesc den 11/23 noemvro 1865 n. 180 se inpartesi clerului diecesan, cumca Majestatea sa c. r. cu preinalta decisiune den 31 optovre 1865 binevol pre gratios in scopul reorganisarii Consistoriului a orendul urmatorele:

„Pana la regularea de obste a Consistoriilor gr. or. den cuprinsul imperiului meu are consistoriul diecesei gr. or. den Bucovina se constee, pre langa Archimandrit ca locotenent al episcopului, den patru asesori si consilieri cu un salariu cate de 1600 fl. si den doi asesori onorari den medilocul statului de invetiatori ai teologiei in Cernauti, si denumirea pentru aceste posturi, in cari vor se incapa preuti de mir si de monastire dupre demnitatea personale, o rezerv eu mie.“

„Pentru posturile aceste se se deschida concurs de asta data de patru, era in venitoriu de siese septemani; si la asiadierea prima are episcopul, mai nainte de a face propunerea la Presidiul tieiei, a se consulta despre demnitatea candidatilor, cu archimandritul. In venitoriu inse sunt petitiunile de competintia de esaminat consistorialiter si pe bas'a acestei esaminari de facut propunerea.“

„In privintia propunerei spre denumire a celor doi asesori onorari decade scrierea de concurs. Episcopul are, in fie care cas de denumire dupa consultarea consistoriului, membrii statului de invetiatori ai teologiei, fie ei inactivitate au in starea de odihna, cari ar fi de luat in privintia, a-i caracterisa dupa capacitate si demnitate si a-i pune in rond dupa mesura preotiei.“

„Indata, ce se va constituã consistoriul dupa denumire, va ave de o prodata principala, a consulta ordinea oficiosa. In acest'a se se defiga otarit, in cari casuri e episcopul legat, a se tiené de consiliul consistoriului, incat sunt decisiunile acestei corporatiuni obligatorie pentru densul, in care intindore compete fie-carui asesor un vot decisiv seu numai consultativ, in cari casuri si cu ce efapt au se participe asesorii onorari la consultarile consistoriului s. d. a. Aprobarea ordinea oficiosa este rezervata mie; era pana la devenirea santiunei acestei ordinea noue, este de urmat dupra procedura de pana acum a consistoriului.“

Decisiunile aceste ale pre gratiosului nostru Imperat se primira de cler si de diecesani cu o bucurie atat mai mare, de ora-ce dieces'a nostra avu lipsa adenc simtietore de un consistoriu energic, patruns de simtiul dreptatii si consciut de misiunea sa, de a conduce afacerile bisericesci in diecesa spre inffiorarea binelui comun, aperearea intereselor sante ale ortodossici, si impacarea dorintielor si pretensiunilor drepte ale clerului si poporului bisericesc.

Pe cat audim, se si constituã consistoriul nou anca in lun'a lui August sub presiendintia Escelintiei sale parintelui episcop si asistintia d. archimandrit Bendella den. consilierii actuali p. t. Ioane Chibiciu, Samuil Andrievitia, Ioane Ciurcanovitia si Vasilie Ilasievitia si de'n ascerorii onorari Constantin Popoviciu si Vasilie Ianoviciu, inse despre acest act insemnat pentru diecesa nu primiram inca neci o insciintiare oficiale, si noul consistoriu n'a manifestat inca pana acum prin neci un pas de importantia activitatea sa.

Se pare, ca elementele, den cari e compus scaunul spiretuale al diecesei, fiind prospete si, de nu eterogene cel putier diverginte in pareri,

se cam fréca între sine, pana se vor moia, séu pôte ca se ocupa cu desbaterca ordinea oficióse, si tocm'a dupa acésta va esí in public cu mai multe lucrari, cu ale caror'a frupte vor se induldéscá amaretiunile de pana acum.

Cum precepem din tienórea decisiunei imperatesci, ordinea consistoriale oficiósa é un obiect fórté momentos, de óra-ce ea va se surprinda cercul de activitate si de competintia a senatului consistoriale. Dara tot asiá de bine precepem, cá decursul desbaterilor acelor'a va scapá cu greu fara de lupte incordate între absolutism si sinodalism si fara de incercari de a introduce in consistoriu limb'a ruteana si a intarí inca mai mult limb'a germana, care si pana acum'a o vedem intrebuintiata chiar in emise episcopesci catra cler si une-ori in cause cu totul interne bisericesci. Se vede, cá intrebuintiarea limbii nemtiesci e indemana secretariului némtiu d. Schönbach, care e unicul in o pusetiune ca acésta in beseric'a ortodocsa, dara ce se atinge de aplicarea limbii rutene in afacerile consistoriale, acésta se pôte încercá numai prin inspiratiuni esterne, precum sunt buna-óra cele cunoscute ale consiliariului de scóle d. Bosdech si numai spre a produce in daun'a bisericeii un dualism in consistoriu si cu acésta a aruncá semintia discordiei in cler si in popor. Aseptám dara de la intieptiunea consilierilor nostri consistoriali cá vor intimpiná cu barbatia unele ca aceste, si de asemenea încercari antibucovinene. Tot asiá de vertos pretindem de la domn'a lor, ca, pricepend misiunea ce o primira asupra-le, adeca a representá clerul diecesan in concurs cu episcopul, vor frange veri ce încercare spre intarirea absolutismului nelegal de nainte si vor deschide calea pentru un sinodalism adeverat ortodocs. Se nu uite domnii consilieri, cá ordinea consistoriale, ale careia urdilor vor fi ei, nu e numai pentru timpul activitatii lor si cá de la asediarea acestei ordine va depinde prosperitatea afacerilor bisericesci si a binelui comun in diecesa, si pentru acésta i ascépta pre ei au bineouventarea au blastemul de present si a timpurilor venitórie.

Atingend acestea, pentru cari se avem iertare, de se vor paré a fi pre indrasnetie, se nu ni se priméscá a nume de reu, cá vom eutediá in numele clerului si a poporului bisericesc a descoperí cu tóta modestie, ce ne dóre si in ce aseptám leac si tamaduire de la pré onoratul nou organisatul consistoriu.

1. Ne dóre cá scólele populare pe cate sunt, inca tot nu sunt institute de crescere populare spre binele poporului, cá scóla reale completa den Cernauti, sustienuta cu spesemari den fondul religianariu é tot un institut strain condusa de straini, cá in gimnasiul natiunale de'n Suceva cu tóte cá sunt acum mai multi profesori natiunali nu se incepe macar in parte si anume cu istoria a se introduce limb'a propunativa natiunale, cá crescerea tineretului clerical in seminarium patimesce tot de scaderile ruginite.

2. Ne dóre cá prin orasie si prin sate nu avem biseric'i si case parochiale si poporul nostru adunandu-se la biseric'a si nepotend incapa, sta pe a fara ne mai audind rug'a si predic'a, éra noi pastorii nemernicim prin case tieranesci si bordeie intunecóse, pe cand den fondul religianariu se fac alte spese.

3. Ne dóre cá sciintia, dielul, lucrativitatea si meritul, cari mai nainte erau cu totul trecute cu vederea, inca tot nu-si afla in tóte casurile recunoscintia la promotiuni si asiediari in posturi de servitiu bisericesc.

4. Ne dóre cá unele organe publice si parteculari atacand onóra nostra preutiéscá prin denuntari si invinuirii nedrepte asupra unor frati dintre noi, nu se misca scaunul spiretuale a intimpiná astfel de vatamari prin remonstratiuni energice la locurile mai nalte.

5. Ne dóre cá principiul de alegerea pastorilor bisericesci se aplica unitaterale numai la asiediarea de parochi, éra la protopopi si la episcop inea tot nu, si de nu se va regulá causa ast'a, mane, poimane vor devení incurcaturile fórté daunatióse.

6. Ne dóre cá clerul e lipsit de tóte medilócele literari, de a se cultivá progresiv si a corespunde chiamarii sale nalte, neci carti teologice, neci cateva esemplarie de Pidalion, neci macar regulamentul diecesan nu l'avem, tacend despre cartile liturgice ce lipsesc prin biseric'e.

7. Ne dóre cá spiretul sinodale al biseric'eii ortodocse, care e scutul cel mai tare in contra atacurilor confesiunali si medilócel cel mai

bun, de a reinviá biseric'a nostra den letargia ce o cuprinde, se apasa den regiunile ierarhice superióre, si clerul cu unii macar dintre patronii bisericesci si din barbatii de intieptintia nu sunt chiamati cand si cand imprejurul episcopului, de a fi ascultati in cele ce se ating de sórtea esterióra a diecesei.

Acéstea si de asemenea ne dor, ne dor de mult, ne dor adanc, si vindecarea séu cel putien stemperarea dorerilor nóstre o aseptám, o pretindem de la pré onoratul nostru Consistoriu nou organisat. Fie, ca sperantia nostra cea cu incedere, se nu remana desiérta! Dixi.

Literariu.

Preaplecata rugamente catra ddni filologi.

(Urmare din nr. 75.)

Ne este fórté greu a reproduce tóte neghiubiile ortografice si tóte desfrenarile gramaticale, din cauza cá in tipografiile din Brasiov lipsesc multimea de coditie, caciulitie si treiunghiurile cate s'au facut la Bucuresci inadins pentru scriitorii de acolo.

Se trecem la Trompeta in anul IV cu pretul pentru sесе lune, esse JOUTA si duminica; dupa aceea se arunca pe duplicate si iti face annunciuri, adresa, scriitori, terra, olíu, celle, applicare, gazette, apparintia, lassa, allegeri, occulte, officióse, assupra, assemeni, trass, massa, dissessem, étta dossariu. copprinde etc. Tot „Tr.“ mai are si ample, complesintia, pecturi, sproncóna etc. curat capritiuri de Bucuresci.

Déca duplicati pe unele, de ce nu pe tóte? Déca nu pe tóte, de ce pe unele? De altmintrea „Trompeta“ de la un timp incóce parasi mai multe apucaturi ale sale fórté capritiósie in ortografia si gramatica, apropianduse spre mirarea multora de ardeleni.

Eu n'am desperat de „Trompeta“, cá ea in curs de un an se va mai lasá de cateva invetiuri rele; numai ddni filologi se nu'si pregete a o reflectá.

„Romanul“ a inceput a respectá gramatic'a dóra mai mult side cat „Trompeta.“ Numai am rogá pe dn. administrator de acum, ca se ne spuna, pentru ce duplica pe R in numele car (C. P. Scurie). „Romanul“ inca are semne ortografice, accente, clopotiele, caciulitie, se pare cá le va si mai pastrá pana cand literele de acum i se vor toci cu totul. „R.“ mai nicidecum nu duplica consunantele. Intrebarile ortografice pe care ar fi se le punem „Romanului“ sunt mai preste tot identice cu acelea pe care avem ale pune ardelenilor, afara numai de na, discutiune, se se pue, tia, dintíu, dar (dar, dara, adverbu) etc.

„Reform'a“ nu pune pe u final, intr' altele ca serie ca si celelalte dóua college ale sale, pastréza inse si ea cateva capritiuri de Bucuresci, sciti dv. dnilor filologi ca si femeile, care 'si strica toale'a numai pentru ca se nu semene cu ale altora.

Imi iau voia a me ocupá pe un minut si cu „Legalitatea“, éra la acésta ocaziune indrept intrebarile melo daca ve place, de-a dreptul catra dn. I. Eliadu Raducanu, din cauza cá la acea fóia dsa lucra mai mult. Ortografi'a dlui Eliadu diferese de tóte ortografiile cate a esit la lumina de 70 ani incóce. In aceeasi duplicatiunile nu mai au finit; ea trece, uccide, appare, ferru, allego, suppera; dicee, facee, urra etc. etc.; se nu aseptati inse vreo consecintia, pentru cá in acelasi Nr. (8) pe aceeasi colóna veti aflá facut, nu faccut, lasat, nu lassat, pace, nu paoce, aduna, nu adduna, fer, nu ferr etc. etc. Dn. E. tot mai tiene pe q ca pe o antica scumpa, éra din contra pe u final il delatura cu totul, nu scim din economia ca si „Albina“, séu din temeuri strins gramaticale: Dn. Eliadu fusese un sir lung de ani contrariu aprig al terminatiunii lune, din care cauza ambii filologi Eliadu si Laurianu a si avut dispute ferbinti (paremise pe la 1846 si 7). Astadi vedem in doi articuli ai dlui Eliadu natiune, de 2 ori, decisiune, convictiuni etc., inse tot in acel Nr. citim si natió, religió, cautió, éra cu articul natiá, opinia, relatiá; apoi éra fara articul invasie etc. Mai vedem tot la dn. E. o terminatiune fórté curiósá: adressaro, votaro, aruncaro, serviro, provocaro, audissero etc. De unde acel o? pentru cá acelasi nu incapa acolo nici dupa form'a lat., nici rom. Preste acésta dn. E. pastréza pe H, pe unde nu'l mai pune nimeni in limb'a romanéscá, pentru cá chiar

numele séu lu serie Heliade, apoi schola, thron, etc. Pre cat timp nu ni se da temeuri convingatóre pentru acéstea innoituri, suntem constrinsi ale tiené tot numai de capritiuri cá si pe ale altora.

Intr'aceea anarchia ce domnesce la Bucuresci in ortografia si gramatica este representata mult mai aprig in scóle de cat in foile publice. Filologii se nu'si pregete a luá la mana gramatic'a ce se propune la S. Sava, cea de la scóla militara a dlui prof. Circa si celea din seminarii, apoi atunci se'i ved provocanduse la onóra de filologi.

Se mai ved in scrierile moldavo-romanesce inca si alte resfaturi, intrecauri, anostituri ca de copii atat in ortografia, cat si in formele gramaticale, nu incapa inse nicidecum in cadrul unei foi politice a le oulege si enumerá pe tóte, éra scopul nostru inca este numai a reflectá la ele pe ddni filologi si a'i rugá cá se se dea odata de cap, se nu mai sufer de esemplu: accusare, aprilu septembriu, octobriu, novembriu, decembriu, (de ce nu si aprilóiu, septembrioiu, octobrioiu, novembrioiu, decembrioiu, profesoriu, directoroiu?), iniorantia si altadata ignorentie, apoiu, anfrina, rámas (remas), ráspuns ráu (riu, rivus), taktica, simbatia, sproncóna, ginerariu etc.; apoi formele: ei cere, ei face, ele dórme, zace, noi veduém, tacuém, el calificé (ind' nr. sing.), ministrii platesce lefile etc. Unii éra si au inebunit in d codat, in cat pana si zarzarat (verdetiuri), zavera (fuga) si alte cuvente curat bulgaresci séu si greccesi le scriu cu d. Pana in diu'a de astadi mai sunt chiar si publicisti, cari in siepte ani inca n'au invetiat a serie nici numele fostului domn, ci il scriu Cusa, Cuza, Cuđa. Éra morav, acél termin corcit si desucliat, seornit nu mai sciu de cine, prevaricat in limba pe furisui, acum il afli pana si la dn. Eliad, precum afli in „Romanul“, pe puteric, la care de vei pune accentul pe i, precum si trebuie se se puna, atunci il infratiesci cu cucuríg. Me rog ca ddni filologi se nu mai astepte multe conferintie, ca asupra unor termini cá acésta se si dea parerea, cá si inca asupra unora intrudusi pe dincóce, precum ord, debue etc.

Se pare in adevér, cá in scólele moldavo-romanesce gramatic'a romanéscá si cea latinéscá se mai invetia tot rou, din cauza cá atati scriitori nu pazese nici macar regulele elementare.

Dupa acéstea dati mi voia a pune inca numai vreo trei patru intrebari cat se pôte mai modeste mai ales ddlor filologi ardeleni si ungureni.

Dn. canonic T. Cipariu dice in prefatiunea gramatic'e sale curat: „Gramateca presente s'a scris dein punct de vedere istoric. Limb'a uniu popor fiend si ea fapta istorica si prein urmare adevér istoric, de aici numai incapa indoieia cá si in gramateca sunt de a se face cercetari seriose cuscientiose, si gramateca limbii are a se fundá pre basi istorice.“ Si éra si:

„Pre acéste basi istorice, er' nu pre forme imaginare, au pre vre un singur dialect mai speciale, avú de cuget autoriu a fundá acésta gramateca de limb'a rom.“

De altmintrea eu recomand toturor amicilor limbii si literatur'e romanesci citirea intregi prefatiuni, ba a gramatic'e intregi aici citate; audaug apoi, cá eu din parte mi am primit acésta regula statorita de dn. Cipariu inca de cand a publicat dsa Principiale in „Organul luminarii carele esise între 1847 si 1848 in Blasiu, m'am si intocmit dupa acea regula: n'am primit inse si nu pociu primí cateva exceptiuni de la acea regula, exceptiuni numai de acelea, pe care dómne feresoe nu le face unul séu altul, ci le face natiunea romanéscá intréga in numer de opt millióne suflete.

Sunt adica unele forme gramaticale, vechi, istorice, minunate, pe care nu le mai poti audi nicairi in tóta romanimea, séu de si audi pe un'a séu alt'a, inse numai ici colea ca provincialism parasit de tóta cealalta lume romanéscá. Este éra si o multime fórté mare de cuvente, pe care opt millióne de romani le pronuncia acum in dilele nóstre vécul al 19-lea intocma in aceeasi forma preste tot, éra nu asié precum se scriu ele de cativa ani incóce pe la noi, pentru ca in acésta forma natiunea le ia de arheismi, de vechituri la care nu mai voiesce a se re'nótre.

Cine a facut limb'a romanéscá? O a facut natiunea romanéscá.

Cine a facut istoria románilor? O cut tot natiunea, poporul romanesc.

Imi place si mie fórté mult a ad legamente strinsa istoria cu limb'a si vice e inse curat preste putintia a re'nvié in dinainte de un'a mie si de dóue mii d intru tóte partile ei si a o substituí in istoriei pe care natiunea romanéscá si astadi. Intocma asié nu pociu eu crede afla potere pre pament, carea se fie in sta a constringe pe opt millióne suflete ca se si se vorbéscá limb'a intocma asié precum si voebit aceeasi inainte cu un'a séu cu mii de anii. Ddni filologi sciu mai bine noi laicii, care este diferintia între limb' Moise, a lui David, a lui Mateiu evang si a talmudului, între limb'a lui Omer, Plutarch, a Bizantinilor si a Grecelor má între limb'a celor 10 table, între a lui rone, a lui Petrarca si a italianilor din nóstre. Cel pucin in cate un'a mie anile inca sufer modificatiuni pana si in nele vorbirii, pentru cá si in acest punct naturei este mai tare decat ómenimea it Meritul ómenilor invetiati nu sta intru pept cu legile naturei, nici cu riul cel r al istoriei unui popor, si sta intru a ce pe intieptiesce, pentru ca se nu fie ama se abate din calea sa.

(Va urmá)

VARIETATI.

— *Escese ovreesce contra Or* s'au intemplat in Galitia in comunitatea now. O multime de ovrei intrara in cas' conationalist de al lor cu numele Wald sparsera ferestre, usi, si cate mobile gasit giandarmilor se opuse. Acest Waldmar un ginere de care se dice cá si-a aprin dupa ce mai nainte si-a aserurat'o. Ruteni si asiediara gidovi multi in tier'a lor, au ocaziune a vedé escesele acelor'a cari in pot traf unii de altii.

— *Epistóle din cea lulta lum* oficir din armat'a francéscá incredintias tenera vedeva. In beseric'a se facú inscú antaia de eununia, cand éca priméscé o epistóla francata scrisa de man'a bar ei celui mort, si in care ascurá morté vení se-i sugrumé daca se vor eununia. minea armatóre se facú a dóra inscú Capetara éra si epistóla si mai amerinú apoi a trei'a si a patra epistóla tot de a tieles. Atunci vedu'a si aduná servitori sunteti credinciosi si de mult mi servit fiind cá barbatul meu cel mort nu me me marit, apoi voiu traí vietia retrasa, pe voi nu ve tien mai mult.“ Acéste a spuse ei de oficirul, nu smintira a face si siune a sup'a servitorilor. In diu'a unu un servitoriu intrá si-i spuse cá fie iertat bat inca pre cand éra in vietia i-a dat chet de epistóle, ca dupa mórte se le posta daca va gasi cá mulierea vre se set Servitoriul se provocá la mare'a postale epistóle, pre care nu éra insemnata tiune postala din ceriu, din purgator din iad.

— *Generalul conte Clam-Ga* rehabilitat. Am pomenit cá tribunalariu avú sr judeoe in causa portarei ge lui Clam-Gallas pre campul de batalia medianópte. Judecat'a tribunalului milli dechiarat cu totul de nevinovat, éra Imperatul prin biletul de mana din catra numitul general dice între altele: prim deplin'a mea indestulire cá Ti noscut nevinovat'a, si prin acésta se fora péta armatei si statului renumel brav general care siervi. Mie si casei M nulti cu adevérata devotiune.“

— *„Gaz. Tran.“* face cunoscutiner, J. Drag. care pre spesele asoci rom. a absolvat cursul filosofie la unive de Viena, a trecut in Romania refusand de profesor la gimnasiul rom. din Brasio dice numit'a fóia cá ar fi bine a deoblatari studenti se servéscá cati-va ani in

Vienna, 18 optmvr. *Burs'a* d de la 171. c. Imprumutele de stat cu 5% —53.60. Obleg. desarcinarei do pamea 67.—, — 67.75. transilv. 61.50, 62.5 temes. 66.50, 67.—; bucovin. 62.—, — Galbenul 6.17 1/2—6.19; Napoleondorii 10.43; Imperiali rusesci 10.70; 10.75; A 129.—, 129.25.